

отношение на бащината клетва. Тя е „огън“, докато майчината е „като шамар“.²² Жените информаторки са раздвоени в твърденията си. Някои смятат, че „всеки един става баща, ама майката е една“,²³ „майчината клетва хваща до девето коляно“,²⁴ или „щото всеки суче от гърдите на майката и Господ чува“.²⁵ Според други „с многобройна челяд е трудно и ако хващаше сега нямаше да сме живи“²⁶ или „майката често кълне, ама като не е от сърце минава и заминава“.²⁷ Според трети ако майката носи пръстен, клетвата се провира през него, „мама затуй носеше пръстен, иначе винаги хваща“.²⁸ Във фолклорната култура Богородица също кълне. И тъй като тя е събирателен образ на майките по принцип, затова и техните клетви стигат. (Краев 2007, 18)

За съжаление никой от информаторите, с които се срещнах не беше проклевал лично, за да получи отговор в първо лице как се чувства след това родителят. Какви вътрешни противоречия изживява той след спонтанния и необуздан гняв? Има ли угризения на съвестта, обхванат ли е от убийствени душевни терзания, разкайва ли се горестно, опитва ли се да попречи или развали изречената клетва или продължава да вярва, че е постъпил по единствения правилен начин? Обикновено тези човешки драми стават в затворена семейна среда, в тях няма външни наблюдатели и всяко тълкуване от странични хора само ни отдалечава от истината. Това съзнателно предизвикано невидимо бойно поле, този сблъсък на роднински духовни енергии има една единствена цел – да възстанови микрокосмоса на семейната общност и да запази във възможно най-чист вид живи патриархалните законодателство и традиция. Повечето осведомители смятат, че изреченото лошо пожелание е като хвърлен камък и не може да се върне назад. Само една информаторка посочи, че с молитвата „Боже, прости ми и на него/нея/ прости“, е възможно да се спре действието на клетвата.²⁹

22 Фирко Петров Стайков, 72 год. с. Горна Александрово.

23 Руса Грозева Стоянова, 78 год. с. Бял Кладенец.

24 Мара Атанасова Николова, 78 год. с. Биково.

25 Руса Грозева Стоянова, 78 год. с. Бял Кладенец.

26 Донка Митева Иванова, 88 год. с. Горно Александрово.

27 Пенка Тошева Господинова, 84 год. с. Биково.

28 Иванка Маринова Колева, 63 год. с. Пет Могили.

29 Слава Петрова Колева, 85 год. гр. Кермен.